



Sallan tiedotuslehti 2 / 2013

www.salla.fi/Kotosallalehti



**Salla-päivän
ohjelma**

sivu 3

**Sallassa on
hienoja
geokätköjä**

sivu 9

**Maastopyöräreittejä
Sallaan**

sivu 10

PÄÄKIRJOITUS

Kesäterässä

Tänä vuonna kesä tuli Sallaan odottamatta ja kyselemättä. On lyöty valtakunnan lämpöennätyksiä, on uitu ennen aikojaan, pyyhitty hikeä ja toivottu sateiden jo tulevan, mikä toive onkin toteutunut. Näillä korkeuksilla ja raukoilla rajoilla kun on totuttu odottamaan ja odottamaan nöyränä sitä kesän tuloa niin, että joskus on mennyt koko kesä ohitse odottaessa. Siitä huolimatta vielä on odottava mieli kesän suhteen, mitähän se tuo tullessaan. Heinäkuu nimittäin on äärimmäisen pitkä kuukausi, ainakin elokuu tuntuu olevan todella kaukana.

Kesällähän tehdään suunnitelmissa kaikkea mahdollista, kesästä otetaan kaikki irti. On aikaa lukea, levätä, olla perheen kanssa, matkustaa, tavata ystäviä, remontoida huushollia, kalastaa, valvoa myöhään ja herätä aikaisin. Nyt niin muodikkaassa peräkärrykirppiksessä laitetaan kiertoon kaikki ylimääräinen maallinen, talven marjat kerätään talteen ja kasvimaan sato säilötään. Unelmissa välkkyä maalaisyhteiskunnan suomielokuvien kesäinen idylli, jossa on iloa ja rauhaa puhtoisessa kodissa ja kaikki syötävä on tehty omin pienin kätösin. Luettelo taitaa olla niin pitkä, että elävä elämä karsii sitä. Kesälle asetetaan suhteettomia odotuksia ja seurauksena voi olla lomastressi. Onkohan lomasta tullut elämää suurempi asia?

Olisikohan meillä paljon helpompaa, jos työ ja vapaa-aika rytmittettäisiin uudestaan, vai tapahtuuko tämä näiden teknisten härpäkkeiden avulla aivan itsestään. Saman päivän aikana tehdään töitä ja pidetään vapaata. Huomaan monesti viikonloppuisin tekeväni ns. töitä koneella ja en ajattele olevani töissä, vaan valmistelen ja koostan ajatuksiani kaikessa rauhassa. Kovin suotavana kanssaihmiset eivät sitä kuitenkaan pidä, koska viikonloppuna ja lomalla eivät saisi kunnan ihmiset edes ajatella saati tehdä töitä, mutta kun pääkoppaa ei voi lomalle laittaa.

Tietenkin on töitä, joissa tämä vapaan ja työn sekoittaminen ei ole mahdollista. Ei palvelualalla voi pistää putiikkia kiinni ja päättää ottaa aurinkoa keskellä päivää. Eikä hoivayksikön vuorotyöläinen voi lähteä vuorostaan uimaan ja jättää mummoja ja pappoja itsekseen. Vuosien kokemuksen myötä olen tullut siihen tulokseen, että jos suinkin mahdollista, niin muodostettaisiin ryhmiä, jotka lomailevat yhtä aikaa. Ei mikään ole raivostuttavampaa kun se, että kaikkien työt odottavat, kun aina joku porukasta on kesälomalla, syyslomalla, talvilomalla tai lomarahavapaalla. Ei sekään tietysti ole niin vaarallista, vaikka raivostuttaa, mutta ehkä olisimme aikaansaavempia, kun työt ja lomat suunniteltaisiin muista kuin henkilökohtaisista tarpeista lähtien.

Lomalla jää muuten aikaa tutustua paremmin ihmisiin, jotka elävät saman ruokapöydän äärellä. Tutustuminen voi tuottaa yllätyksiä, mistä tällaisia tyypejä on meille siunaantunut? On murrosikäinen meuhkaaja, vaihdevuotinen käsisijä, eläkkeellä oleva yhden totuuden vaalija ja urheiluharrastukseen hurautanut terveysintoilija. Tässä tilanteen voi ajautua pohtimaan, kuka minä oikein olen ja mikä onkaan elämän tarkoitus. Kiireisessä työrytmissä kun ei oikein ehdi moista pohdintaa harrastaa. Syvälinen pohdinta omasta itsestä ja merkityksestä tässä maailmankaikkeudessa on paikallaan ainakin kerran vuodessa, koska se johtaa monesti kiitollisuuteen siitä, että ovathan monet asiat kohtuu hyvin. Elämään vain kuuluu niitä ylä- ja alamäkiä ja kaikilla omat vastuksensa, vaikka ainahan omat hankaluudet suuremmilta tuntuvat kuin toisten.

Toivon, että en olisi vielä päässyt siihen yhden totuuden elämänvaiheeseen, enkä koskaan pääsisi. Ei ole olemassa yhtä oikeaa tapaa lomaillla, tärkeintä on virkistyttyä. Tehdään se kaikki omalla tavallamme. Yhden ohjeen pidän mielessäni: olen todella läsnä kaikkien kohtaamieni ihmisten kanssa kaikkine tunteineni, ehkä silloin jätän ja saan matkaani niitä arvokkaita kasvattavia muistoja ja jälkiä elämästä ja ihmisistä.

*Kotosallan toimitus toivottaa
kaikille lukijoilleen hyvää ja onnellista kesää!*



Kurrelan Posti



Pientareelta pellon,
Tiku löysi kissankellon.
Mihin sen laittaa voisi,
jotta kissan tullen kello soisi.



Kurre tunsu tarkkaan ihan,
mirrin reitit kotipihan.
Aittapolku olla voisi,
paikka jossa kello soisi.



Vaijennut on laulu rastaan,
soi muistoissa se ainoastaan.
Jo alkaa soida mollissa,
syy on naapurin kollissa.



Kurreja on tässä kaksi,
kissankellon laittajaksi.
Pitkätikku kelle jää,
se kissan kiinni pyydystää.



Pitkän korren veti Taku,
punaisena niinkuin rapu
pakki päällä puuhun veti,
kissan pyynti loppui heti.



Nukkumatin sinisoittoon
Tiku kesään heräjä.
Katsoo ulos aamunkoittoon,
kissa kynsii veräjää.

Hyvää Kesää!



Päätoimittaja: Marja Myllykangas
email. marja.myllykangas@salla.fi

Juttuideoita ja palautteet: marja.myllykangas@salla.fi

Lehden tekijät: Terttu Pohtila, Kauko Kellokumpu,
Maria Tennilä, Nina Sipola, Elina Jokela,
Aini Iivari, Petteri Salmijärvi, Vesa Haataja
ja Seppo Leinonen

Kannen kuva: Pasi Niskala ja hillakuva Kari Kivelä

Kotosalla-logo: Kauko Kellokumpu

Taitto: Viestinet

Paino: Suomalainen Lehtipaino Oy

Lehti ilmestyy 3 - 4 kertaa vuodessa.



Kesällä mennään kylään

Sallan kesään mahtuu paljon tapahtumia. Aloitamme kierroksen torstaina 27.6. kello 19 Sallan Rajakievarista runoilijan merkeissä, jolloin saamme kuulla Nestori Kellokummun runoja Maria Tennilän tulkitsemina. Mukana ovat myös taustahosteista vastaavat Petra Virtanen ja Liisamaja Kukkonen.

Lauantaina 29.6. menemme juhlimaan Lapajärvelle Isäntä Matin Museon kymmenvuotisjuhliin. Heinäkuun aloitamme tanssin merkeissä 6.7. Vallovaaran lavalla, jossa tahdintakaa tanssiorkesteri Aja-ton. Keskiviikkona 10.7. laulamme illalla Kievarin pihalla yhdessä tuttuja lauluja. Torstaina 11.7. suuntaamme perinnepäivään Isäntä Matin Museolle Lapajärvelle, jossa saamme nauttia kampsuja ja kampanisukahvia sekä tutustua museon näyttelyihin.

Perjantaina 12.7. pääsemme nauttimaan teatterista, kun Sallansuut tuovat näyttämölle Jukka Klemettisen näytelmän Sohvalle saneerattu. Kyseessä on näytelmän kantaesitys ja ensi-ilta. Lauantaina 13.7.

Salla-torille saapuu kloveni Herra Yoowho, joka viihdyttää lapsia ja lapsenmielisiä kello 15. Samana iltana tanssitaan Kairan Kantrisakin malliin Vallovaaran lavalla. Sunnuntaina mennään joukolla Paloperälle kyläpäivään, jonne kulttuuritoimi järjestää linja-autokuljetuksen Sallasta. Paloperällä laulamme yhdessä kyläpäivän yhteydessä kesän kunniaksi. Sunnuntai-iltana on kirkonkylän koululla teatteriesitys Sohvalle saneerattu.

Maanantaina 15.7. käydään Vasaojan perinneyhtytalkoissa Hautajärvellä ja illalla ajellaan Naruskalle Haltin kodalle laulamaan yhdessä, ja tiistaina-iltana jatkamme Vallovaaraan laulamaan. Keskiviikko on torikirppispäivä, jolloin kannattaa tuoda ylimääräiset tavarat Salla-torille ja myydä pois, paikkahan on ilmainen ja muista ottaa oma pöytä mukaan. Torstai on taas perinnepäivä Isäntä Matin Museolla ja illalla pääsee teatteriin katsomaan näytelmää Sohvalle saneerattu.

Perjantai onkin sitten Salla-päivä ja kylän ”ko-

koontumisajo” aloittaa päivän, sillä Salla-päivän teemana on tänä vuonna Sallan kylät. Päivän aikana saamme myös nauttia kyliltä tulevasta ohjelmasta sekä työnäytöksistä Kievarin pihalla. Juhlapuhujana on tänä vuonna Hanna Snellman, joka on kirjoittanut kirjan Göteborg – Sallan suurin kylä. Saamme kuulla myös kansanedustaja Hanna Mäntylän ajatuksia EU:sta ja sen vaikutuksista kyliin. Päivän päättää jazzbändi AAHO. Torimyynti alkaa kello 10, samaan aikaan kuin koko päivän ohjelma, siis kaikki mukaan iloiseen Sallan nimipäiväjuhlaan läheltä ja kaukaa. Salla-päivän iltana tanssitaan Vallovaaran lavalla Jari Kujalan tahtiin ja Hautajärvellä Seutulassa konsertoi Nelituuli Sauli Viitalan sävelin, jonka jälkeen tanssitaan saman yhtyeen tahdissa.

Perinnepäivää vietetään vielä kerran Lapajärvellä Isäntä Matissa torstaina 25.7. Kesän viimeisiä tansseja Vallovaarassa tanssitaan lauantaina 27.7. tanssiyhtye Nostalgian tahdissa.

SALLA-PÄIVÄ 2013

- 10:00 Tervetuloa
- 10:15 KYLÄPARAATI
- 10:45 VUODEN 2013 SALLA-PÄIVÄN AVAUS: KUNNANHALLITUKSEN PJ. VELI ERKKI HEIKKILÄ
- 11:00 JUHLAPUHE: FT, KANSANTIEEEN PROFESSORI HANNA SNELLMAN
- 11:45 MUSIIKKIA: VITTIKKO-VARVIKKO KYLÄSEURA
- 12:15 MUSIIKKIA: AAHO
- 12:45 SALLAN SIVISTYSLAUTAKUNTA PALKITSEE HYVIN MENESTYNEET URHEILIJAT JA LUOVUTTAA SALLAN KULTTUURIPALKINNON
- 13:00 OHJELMAA NARUSKALTA
- 13:15 EU:N VAIKUTUKSET KYLIIN JA PIENIIN KUNTIIN: KANSANEDUSTAJA HANNA MÄNTYLÄ
- 13:30 OHJELMAA SAIJALTA
- 13:45 MUSIIKKIA: MEMMU & KUMPP.
- 14:15 PUUTA HEINÄÄ -KONSERTTI: JARI YLITALO
- 14:45 OHJELMAA VALLOVAARASTA
- 15:00 OHJELMAA SALMIVAARASTA ja KURSUSTA
- 15:15 MUSIIKKIA: AAHO

*TORITANSSIT

SALLAN SOTA- JA JÄLLEENRAKENNUSAJAN MUSEO & SALLAN RAJAKIEVARI

Taidenäyttely: Tuija Haataja-Ranta, aiheena Maalta pako ja Merkityksellinen ympäristö ajalla 12.-19.7 Kievarin aukioloaikoina.

Luento: **Erika Sarivaara:** Kuolajärven kylän lapinpuku, Statuksettomat saamelaiset & **Pekka Lassila:** Kuolajärven metsäsaamelaista Sallaan syntyneet suvut ja niiden sijoittuminen eri kyliin klo 14:00 Sallan rajakievari

Työnäytöksiä

KIRJASTO Memmu & kumpp. : lastenlauluja klo 12:00 Poistokirjojen myynti

KIRJASTON PARKKIPAikka: PAVE PANTTERIN PUISTO LAPSILLE

ILTAOHJELMAA: **Seutula:** Konsertti Sauli Viitalan sävellyksiä, Nelituuli ja Tanssit Nelituuli

Vallovaara: Tanssit Jari Kujala

Ohjelman muutokset mahdollisia.



Sallansuut saneeraavat sohvalle

Sallansuut ovat harjoitelleet kansalaisopiston ryhmänä kevätkauden ajan täydellä teholla uutta näytelmää Sohvalle saneerattu, jonka käsikirjoittaja on sulkavalainen Jukka Klemettinen. Ryhmän ohjaaja on tuttu edellisiltä kerroilta, Sinikka Sanelma.

Näytelmä on paikoin hullunhauska ja kuitenkin traaginen kuvaus työtömyyden aiheuttamasta eristäytymisestä. Näytelmä on Sallansuiden neljäs produktio, jonka melkein sama kuusikko kuin ennenkin (Sari Sipola, Olli Mikkola, Raija Ämmälä, Veijo Ki-

velä, Annina Kämäräinen ja Maria Tennilä) on työstänyt valmiiksi. Ensi-ilta ja kantaesitys on perjantaina 12.7. kello 19 kirkonkylän koululla. Seuraavat esitykset ovat samassa paikassa 14.7. ja 18.7. kello 19. Tervetuloa katsomaan!



Jim Oljemark raivaamassa.

Kuntaan perustettiin syyskuussa 2012 työllisyysyksikkö, joka tarjoaa monipuolisia työllisyyspalveluita asiakkailleen.

Sallan kunnan työllisyyspalvelut tarjoaa työllistymistä edistäviä tukitoimia asiakkailleen

Työttömyyden rakenne on Sallassa muuttunut viime vuosina. Miesten työllisyys on selvästi heikompaa kuin naisten, sillä pitkään työttömänä olleista kolme neljäsosaa on miehiä. Pitkäkestoinen työttömyys johtaa yhä useammin siihen, että työtön tarvitsee erilaisia tukitoimia työllistymisen tueksi. Suoraan työllistyminen pitkän työttömyyden jälkeen on usein vaikeaa.

Sallan kunta haki vuonna 2012 hallitusohjelmaan sisältyvään kuntakokeiluun, jonka tarkoituksena on löytää uusia työllistymismalleja rakennetyöttömyyden alentamiseksi. Vaikka kuntakokeiluun ei päästy, suunnitelma antoi perustaa toteuttaa työllisyysohjelmaa,

Kuntaan perustettiin syyskuussa 2012 työllisyysyksikkö, joka tarjoaa monipuolisia työllisyyspalveluita asiakkailleen. Työllisyysyksikön toiminnasta vastaa työllisyyskoordinaattori ja hänen työparinaan työskentelee yksilövalmentaja. Työllisyysyksikön tarjoamia palveluita ovat mm. työllistymistä edistävien toimenpiteiden (työkokeilu ja kuntouttava työtoiminta) järjestäminen kunnan eri yksiköihin sekä moniammatillinen ohjaus



Työpajanooret ryhmäkuvassa.

SALLAN KUNTA, TYÖLLISYYSYKSIKÖ

käyntiosoite: Teollisuustie 4, Salla
postiosoite: Sallan kunta, Postipolku 398900 Salla
 työllisyyskoordinaattori Aini Iivari p. 040 652 7231
 yksilövalmentaja Elli Manninen p. 040 669 0944

Työpajaohjaajat:
 vastaava työpajaohjaaja Tarmo Laine 040 531 0747
 nuorten työpajaohjaaja Jukka Tervo 0400 397725

ja tuki, joka auttaa asiakasta elämänhallinnassa, jatkosuunnitelmien laadinnassa sekä työhön tai koulutukseen hakeutumisessa ja kohti pysyvämpiä ratkaisuja työttömyyden sijasta. Työllisyysyksikön kautta hoidetaan myös palkkatukityöllistämistä, sijoitetaan koululaisia ja opiskelijoita kesätöihin sekä välitetään palvelukeskustyöntekijöiden palveluita vanhuksille ja muille apua tarvitseville.

Työpajatoiminta on yksi osa työllisyysyksikön toimintaa. Työllisyysyksikön toimintiloiksi on kunnostettu entisen Sallatexin tiloja ja tiloissa on käynnistynyt alkuvuodesta puu- ja metallityöpaja, jossa tehdään erilaisia rakennus-, kunnostus- ja korjaustöitä työpajaohjaajien valvonnassa. Muun muassa työpajanooret ovat kunnostaneet tiloja ja rakentaneet toimintaympäristöä. Myös Kirpputori Välikäsi on osa työpajatoimintaa ja toimii omissa tiloissaan Sallan keskustassa. Työllisyysyksikön toimintiloissa on myös työtilat työllisyyskoordinaattorilla, yksilövalmentajalla sekä työpajaohjaajilla.

Työpajatoiminta ei rajoitu vain työpajan tiloissa tehtäviin töihin, vaan välillä

työntekijät työskentelevät työpajaohjaajien ohjauksessa muun muassa kunnan eri kohteissa ja tilanteen mukaan myös kotitalouksissa. Työpajatoiminta on vaihtelevaa ja toimintaa suunnitellaan aina työpajalaisten osaamisen mukaan. Työpajatoimintaan otetaan mukaan kaikenikäisiä asiakkaita.

Työllisyysyksikkö käynnistää Sallassa syksyllä kuntouttavan työtoiminnan pienryhmän, johon asiakkaita ohjataan te-toimiston ja sosiaalitoimiston kautta. Ryhmätoiminnan tavoitteena on selvittää toimintaan osallistuvien tilannetta, työllistymismahdollisuuksia ja suunnitella toiminnan aikana asiakkaalle yksilöllinen reitti työhön tai muuhun soveltuvaan palveluun. Lisäksi Sallassa alkaa syksyllä työpainotteen kotipalveluavustajatyövoimakoulutus, jota työllisyysyksikkö on ollut mukana suunnittelemassa.

Työllisyysyksikön toiminta perustuu Sallan työllisyysohjelmaan, joka on luettavissa Sallan kunnan kotisivuilla osoitteessa: http://www.salla.fi/Kunnan_strategiat.

Aini Iivari

SALLAN KUNNAN VS.KUNNANJOHTAJA KIRSI KANGAS:

Säästöt ovat välttämättömiä peruspalveluiden turvaamiseksi

Sallan kunnassa on alettu toteuttaa noin 400 000 euron säästöjä talouden kohentamiseksi.

Ne pyritään toteuttamaan niin, että niistä olisi mahdollisimman vähän haittaa kuntalaisten palveluille.

- Säästöt johtuvat jyrkästi heikkenevästä taloustilanteesta, sanoo Sallan vs.kunnanjohtaja Kirsi Kangas. Kunnan tilinpäätös oli viime vuonna noin 450 000 euroa alijäämäinen, ja heikko tilanne jatkuu tänä vuonna.

Menot kasvavat viiden prosentin vuosivauhtia samaan aikaan, kun tulot pienenevät. Menoja kasvattavat sote-puolen menojen kasvu väestön ikääntyessä, ostopalvelut ja yleisen palkkakehityksen aiheuttama henkilöstömenojen kasvu.

Verotulot puolestaan ovat pienentyneet yhteisöverotuottojen vähenemisen takia. Lisäksi valtio pienentää kunnille maksettavia valtionosuuksiaan. Ensi vuonna Sallan valtionosuudet vähenevät 67 euroa

asukasta kohti eli noin 270 000 euroa, ja väheneminen jatkuu tulevina vuosina.

Muun muassa Euroopan heikko taloustilanne vaikuttaa Suomeen ja sen myötä kuntiin ja myös Sallaan.

Kunnanhallitus asetti alkuvuodesta 100 000 euron säästötavoitteet kunnanhallituksen, sivistyslautakunnan, sosiaali- ja terveyslautakunnan ja teknisen lautakunnan osalle kullekin.

Sallan alakoulun jättäminen peruslämmölle ja opetuksen siirtyminen Sallatunturin koululle säästää sivistys- ja tekniseltä toimelta jo tänä vuonna yhteensä noin 100 000 euroa. Ensi vuonna säästö on yhteensä noin 170 000 euroa. Se koostuu kiinteistö- ja henkilöstökuiluista. Sallassa on tulevalle lukukaudella kolme opettajanvirkaa vähemmän kuin viime lukukaudella.

Kansalaisopiston maksut nousevat yhdestä eurosta kahteen euroon tunnilta.

Musiikkiopiston toiminta jatkuu ennallaan, sillä kunta sai neuvoteltua Kemijärven kaupungin kanssa entistä edullisemman sopimuksen.

Lukiokoulutuksen aloitavilta majoitukseen osallistuvilta pitkämatkalaisilta peritään elokuun alusta lähtien vuokraa kuusi euroa majoitusvuorokaudelta.

Sote-puolen säästöistä valtuusto päättää juhannuksen alla. Suunnitelmissa on muun muassa perua suunniteltu päihdetyöntekijän viran perustaminen.

Kuntaan ei perusteta uusia virkoja, ja osa entisistä jätetään täyttämättä, kun viranhaltija jää eläkkeelle. Myös uusista investoinneista pidättäydytään.

Kunnanhallituksen osalta säästöjä syntyy muun muassa henkilöstömenoissa, sillä sijaisia ei ole palkattu.

Tekninen toimi säästää kirkonkylän koulun muuttamisen lisäksi noin 24 000 euroa siinä, että ravintohuollon elintarvikkestannusten nousu näyttää jäävän talousarviossa esi-

”Olisi vastuutonta jättää päätökset tehtäviksi ja maksettaviksi tuleville polville, kun on nähtävissä, että taloustilanne heikkenee nopeasti. Jonkun päätökset on kuitenkin tehtävä.”

tettyä pienemmäksi.

- Olisi vastuutonta jättää päätökset tehtäviksi ja maksettaviksi tuleville polville, kun on nähtävissä, että taloustilanne heikkenee nopeasti. Jonkun päätökset on kuitenkin tehtävä, Kangas korostaa.

- Nämä ovat kipeitä ja vaikeita päätöksiä, mutta ne ovat väistämättömiä ja välttämättömiä.

Päätösvalta lähialueista pidettävä itsellä

- Kunnan talouden täytyy olla tasapainossa, muuten

kunnalla ei ole itsenäisyyttä, Kangas sanoo. Jos Sallan kunta joutuu selvitysmenettelyyn ja kuntaliitos toteutuu, lähialueet uhkaavat siirtyä kauemmas.

- Jos neljä köyhää laitetaan yhteen, siitä syntyy yksi köyhä. Säästöjen aikaansaamiseksi silloinkin olisi pakko vähentää palveluja, ja silloin on suuri vaara, että niitä vähennetään reuna-alueilta. On tärkeää, että päätösvalta lähialueista säilyy itsellä. Jos päätösvalta on isommalla kunnalla, reuna-alueet ovat heikoimmassa asemassa.

- Olisi aivan eri asia, jos

etäisyydet kuntakeskusten välillä olisivat täällä 20 – 40 kilometriä. Lapin etäisyyksillä palvelujen siirtyminen naapurikunnan keskukseen olisi hyvin haastavaa erityisesti vanhusväestölle, koska julkinen liikenne puuttuu, Kangas painottaa.

Kunta on perustanut talouden tasapainottamisen työryhmän, joka toimii vuoden 2014 loppuun saakka. Työryhmän tehtävänä on laatia ohjelma talouden tasapainottamiseksi.

Terttu Pohtila

Sallan kunta v. 2013

◆ Toimintamenot 35 miljoonaa euroa.

◆ Verotulot 10 miljoonaa, toimintatuotot 7 miljoonaa ja valtionosuudet 19,7 miljoonaa euroa.

◆ Lainamäärä 10,8 miljoonaa euroa.



Tekijöitä monenlaisiin töihin saatavilla Sallan Metsä- ja ympäristöhankkeesta

Onko sinulla puita pilkottavana, pitäisikö korjata rappuset tai onko jokin muu paikka korjaajaa vaila? Sallan Metsä- ja ympäristöhankkeesta voi tilata työntekijän kodin ja pihan kunnostukseen, polttopuun tekoon, metsänhoitoon ja moniin muihin töihin.

Työ maksaa 27 euroa henkilöltä päivässä. Matkakuluja ei tule, mutta moottorisahan käytöstä veloitetaan tuntimaksu.

Hankepäällikkö Kari Pikkupeura kertoo, että sallalaiset ovat kiinnostuneet hankkeesta, ja työlle on tarvetta.

- Aloitamme vuosittain kuuden viikon koulutusjaksolla, joka räätälöidään osallistujien mukaan. Työt alkoivat kesäkuun alussa, ja jo aloittaessa oli 60 tilausta, Pikkupeura sanoo.

Hankkeessa työskentelee vuosittain 15 henkilöä. Työntekijän saa pieneen

hommaan nopeammin, jopa muutamassa päivässä, isompiin hommiin vaurausaika on noin 1 – 2 viikkoa.

Pikkupeuran mukaan työntekijöitä kysytään usein esimerkiksi polttopuiden tekoon, pihapuiden kaatoon, metsänhoitotöihin ja rakennustöihin. Hankkeesta on suuri apu varsinkin sivukylien ikäihmisille, mutta työntekijöitä voivat tilata kaikki muutkin.

Hanke myös edistää myös kylien viihtyvyyttä kunnostamalla kyläympäristöjen kunnostuskohteita, joita Sallassa kartoitettiin pari vuotta sitten Sallan kyläympäristöt kuntoon -hankkeessa. Maisemien kaunistumisesta hyötyvät niin paikalliset kuin matkailijat.

- Sallassa on aktiivisesti toimivia kyläyhdistyksiä, metsästys- ja kalastusseuroja sekä maatilayrittä-

jiä joilla on mahdollisuus palkata työvoimaa, jos ei tarvitse yksin huolehtia kaikista palkkaukseen liittyvistä velvoitteista, joka on lyhyissä työsuhteissa ongelmallista sekä työn teettäjälle että työntekijälle, Pikkupeura sanoo. Näissäkin työkohteissa hanke voi toimia apuna.

Hanke alkoi viime vuonna ja jatkuu vuoteen 2015 saakka. Hanke vastaa osaltaan siihen ristiriitaan, että toisaalta tekemätöntä työtä on paljon ja toisaalta ihmisiä on paljon työttöminä.

Sallan työttömyysaste on Lapin korkein, helmikuussa 2012 se oli 22,9 prosenttia.

- Tämä työttömyys on osin rakenteellista. Toistuvais- ja pitkäaikaistyöttömyys koskee usein sivukylien vanhempia vähänkoulutettuja miehiä. Samanaikaisesti myös nuorten työttömyys on lisääntynyt, kertoo Pikkupeura.

Hanketta hallinnoi Sallan metsänhoitoyhdistys, ja

rahoittajina ovat Lapin Ely-keskus ja Sallan kunta.

Aiemmin metsänhoitoyhdistys toteutti Lähi-metsästä työtä Itä-Lapissa -hankkeen, josta saatuja kokemuksia hyödynnetään myös nykyisessä hankkeessa.

Hanke tukee Sallan kuntastrategiaa, joka pitää tärkeänä kylien elinvoiman kehittämistä ja huomioi metsätalouden suuren vaikutuksen alueen elinvoimaisuuteen.

Yhteystiedot:

Kari Pikkupeura, hankepäällikkö, puh. 0407691548 kari.pikkupeura@mhy.fi ja Jukka Mielonen, hankesuunnittelija puh.0408272395 jukka.mielonen@mhy.fi. Hankkeen toimisto sijaitsee Sallan metsänhoitoyhdistyksen tiloissa. Hankkeen työntekijät tapaavat myös metsänhoitoyhdistyksen kojulla Salla-päivänä.



Koulutukseen sisältyi muun muassa pihapuiden kaatamista.

Jo joutui armas aika...



Kolmasluokkalaisten "potkivat" kakkosluokkalaisten kolmoselle laulun voimin.

9-luokkalaisten puheen pitivät Jenna Hautajärvi ja Katariina Sirviö.



Anna-Sofia Narkilahti.



Musiikinopettaja Petra Virtanen.



Kolmet kevätjuhlat (alakoulu, yläkoulu ja lukio) jäivät viimeisiksi tässä koulurakennuksessa. Ensi syksynä oppilaat aloittavat koulunsa Sallatunturin koulun tiloissa.



Neljännän luokan näytelmässä seikkaili Pekka Töpöhäntä kumppaneineen. Kuvassa Jutta Kostamovaara, Aada Kunnari, Milana Salla ja Nea Hautaniemi.



Jo joutui armas aika... Kuva yläkoulun päättäjaisistä.



Sallan lukiosta ylioppilaisiksi kirjoittivat Ahola Henna, Butjajev Aleksandr, Hänninen Eerika, Hänninen Sofia, Ikkäläinen Samuli, Kairala Esa-Pekka, Kantia Saara, Karkkola Antti, Niemelä Jukka, Niskala Eveliina, Onkamo Virve, Peltoperä Krista-Maria, Rieikki Tommi, Smirnova Anastasia, Stukolkina Lada, Tolvanen Samuli, Tuovinen Tanja ja Vinogradov Anton. Lisäksi kuvassa muualla ylioppilaisiksi kirjoittaneet Sohvi Virkkula ja Elisa Niemelä.

Eerika Hänninen esitti kappaleen Linnunton puu.

YRITYSESITTELYSSÄ HOITOHUONE SIEKA:

Hyvä olo hieronnasta ja turvehoidoista

Yrittäjä Outi Salmela aloitti Hierontapiste Eriika-nimellä vuonna 2001 ja on nyt laajentanut antamiensa hoitojen määrää. Maaliskuussa 2013 hän sai uuden nimen rekisteriin ja hoitotilat remontoitiin oman perheen voimalla entisen Hierontapiste Eriikan viereiseen tilaan. Avajaisia Hoituhuone Siekassa vietettiin 10.toukokuuta. Asiakastiloja laajennettiin asiakkaiden ja oman viihtyvyyden parantamiseksi ja siinä on onnistuttu.

Astuttuani sisään Hoituhuone Siekan tilaan, vastaani tulvi rauhoittava kitaramusiikki ja iloinen Outi toivotti minut tervetulleeksi. Hoitotilat on sisustettu pehmein harmaan ja vihreän sävyin ja tarkoin harkitut lamput tuovat huoneisiin lämmintä valoaan. Täällä on hyvä rauhoittua ja nauttia hoidosta.

Uusina hoitomuotoina entisten klassisen hie-

ronnan ja jalkojenhoidon lisäksi Siekassa pääsee nauttimaan kuumakivihoidoista ja turvehartiaihoidosta. Outi oli tunturissa tuuraamassa Henna Uutejaa ja siellä hän tykästytti kuumakivihoidon ja arveli, että miksikä ei, ja otti hoidon myös osaksi omaa yritystään. Hoidosta on saanut ”maistiaisiksi” klassisen hieronnan päätteeksi, ja niinpä seuraava aika onkin sisältänyt useimmiten kuumakivihoidon. Outin käytämät kivet ovat kotimaisia ja hän on havainnut ne käytössä toimivammiksi kuin yleisesti käytetyt basalttikivet, koska kotimaiset ovat nihkeämpiä ja helpommin käsiteltäviä. Kaikki uusi vie aikaa, ja niinpä Outi on rauhassa tehnyt hoitoja ja asiakkaat vievät hyvää sanomaa eteenpäin.

Turvehartiaihoidossa turve levitetään noin 40-asteisena hoidettavan hartioille ja selän alueelle ja peite-

tään muovilla, ja päälle tulee vielä lämpöpakkaus kahdeksikymmeneksi minuutiksi. Hoidon aikana hierotaan pää, kädet ja jalat. Turve poistetaan kostealla pyyhkeellä ja rentoutuneet lihakset hierotaan. Hoito on syvälämpöhoito ja se sopii huonompikuntoisillekin.

Outi on siirtänyt kaikki ajanvaraukset puhelinvälikäsi, mutta asiakkaan hoidon aikana Outi ei vastaa puhelimeen, joten odottele rauhassa, hän soittaa kyllä takaisin. Outin puhelinnumero on 0400 900154.

45 minuutin klassinen hieronta maksaa Hoituhuone Siekassa 35 euroa, 45 minuutin hieronta lämpöisten kivien kera on 45 euroa, tunnin mittainen jalkojenhoito samoin 45 euroa ja tunnin hartiahieronta hoitoturpeella 55 euroa.

Hoituhuone Siekassa voit tavata myös fysioterapeutti Liisa Honkavaaran, sillä hän työskentelee siellä keikkaluonteisesti vieraillessaan Sallassa.

Maria Tennilä



Yrittäjä Outi Salmelan Hoituhuone Siekasta saa klassista hierontaa, jalkahoitoja, kuumakivihoidoita ja turvehartiahoitoja.

Kotiseutumatkalla Lampelassa

Meitä oli toistakymmentä henkilöä käymässä Lampelassa vuonna 1999. Olin tietoinen että Lampelan järvistä saa isoja siikoja. Lähtöä edeltävänä iltana kuorin perunat kotona ja laitoin ne veteen. Syömäkalat saatiin heti ensimmäisenä iltana. Kolmesta puolentoista kilon siista ja perunoista keitin nuotiolla porukalle siikapotut.

Toisena päivänä verkoilla saatiin viisi vielä isompaa siikaa. Vuolin puukolla parimetrinen koi-vukeppien nokat puukonteran muotoon. Työnsin ne siikojen peräpästä kalan pituudelta ruodon ja lihan väliin. Keppien teroitettut tyvet upotin maahan ja säädin niitä kivien avulla vajaan metrin korkeudelle, hiljalleen palavan nuotion yläpuolelle siikojen selkäpuolet alaspäin. Kypsymiseen meni reilu tunti aikaa ja lopuksi ripottelin kalojen pintaan ja sisäpuolelle hienoa suolaa.

Kolmantena iltana serkkuni Mattilan Jouni ehdotti, että laittaisin tänä iltana siiat hänen ohjeellaan.

Olin poikosenä soutu-miehenä Onkamon Otulle Onkamojärvellä. Laskimma verkot ja jonka jälkeen menimmä keittämähän

kahavit Saaranpaskanta-maansaareen. Kahavit keitettyä ja juotua

Ottu sano. – Lähetäänpä kokemaan verkot. Saimma kolomisenkymmentä siikaa. Verkot jätettiin vielä yöksi järveen, net kojettiin vielä aamulla kotia mensesä ja nostettiin veneeseen. Souvin takaisin saareen ja perkkasimma siiat. Otulla oli matkassa karkiaa suolaa ja vaneripuolikko. Hän latoi siiat ristiin puolikoon ja pani suolaa kerrosten väliin. Järvestä nostettu vasitu lattakivi pantiin kalojen päälle painoksi. Saaressa oli kuoppa joka oli vuorattu kivillä ja puolikko laitettiin sinne yöksi kylmään. Tulipaikan vieressä kuusen oksassa roikku kalamiesten kattila. Siihen laitettiin viisi siikaa paloitetuna ja vettä päälle juuri sen verran että kalat peitetty sekä karkiaa suolaa vajava kourallinen. Kattila ripustettiin rautalanka sangasta roikkumaan vasittuhun keittokeppiin nuotiolle ja kiehautettiin. Sen jälkeen kattila nostettiin hautumahan nuotion viereen tasasen kiven päälle. Eikä sitä saanut enää keittää, vaan annettiin hiljalleen hautua ja pulupahella parisen tuntia.

Ottu sano. Nyt se sii-

katauroo, ja söimmä kalat tuohen päältä puukolla ja liemi juotiin motista.

Kokattuani sinä iltana siikatauron Jounin ohjeen mukaan, söimme sitä Lampelan talon kenturalla. Paikalla, johon ensimmäinen uudisasukas Hannu Iisakin poika Lämsä Onkamo oli asettunut asumaan. Hänen isänsä oli syntynyt Kuusamon Alakitkalla. Hannulle syntyi vaimonsa Anna Matin tytär Oinaan kanssa kaksitoista lasta ja heille annettiin kasteessa sukunimeksi Lampela. Korkeimmalle rantatörmälle Hannu rakensi Lampelan uudistalon johon näkyivät Sallatunturi, Välitunturi, Rohmoiva, Purnutunturi, Vuosnatunturi, Sallanlatvatunturi, Sotkoiva ja Airstunturi.

Siikatauron valmistustapa on peräisin metsäsaamelaisilta ja se tunnetaan myös Ylä-Lapissa. Onkamo eli Ongamo ja Lampela eli Lompolo ovat entisiä metsäsaamelaisten asuinpaikkoja. Niemelän Ossi oli 1930-luvulla ollut tekemässä Lampelan opettajalle pottumaata. Lapiro oli kolahtanut metallisiin nuolenkärkiin ja rahoihin. Paikalla oli metsäsaamelaisten kalmisto ja muinais-

jännökset. Ne opettaja oli toimittanut Sallan kunnan-toimistolle. Myöhemmin paikalla tehtiin laajemmat kaivaukset ja tutkimukset.

Onkamon ja Lampelan väliä kuljettiin kesällä vajaan kahdenkymmenen kilometrin pituista kinttu-polkua. Talvitie seurasi samoja maisemia jota pitkin ajettiin poroilla, hevosilla ja sivakoiijat hiihtivät.

Kuljimme talojen raunioidella, koulunpihassa kivijalan sisällä kasvoi valkoista pitkää jäkälää. Keskikesän öisillä moottoriveneajeluilla ehti nähdä ja kokea Lampelan järvet ja Sallajoen. Toivon, että nuoret kiinnostuvat esivanhempiansa kotiseudusta. Käyvät katsomassa miten komeissa luonnon maisemissa he



Onkamo eli Ongamo ja Lampela eli Lompolo ovat entisiä metsäsaamelaisten asuinpaikkoja.

ovat asuneet. Pelkästään jos sen takia kannattaa käydä Vanhassa Sallassa ja Lampelassa!

Lähteet.: <http://www.la->

pajarvi.fi/lampela/ ja Ossi - Huutolaispoika ja Veteraani v. 2003 Teo Sorri

Seppo Leinonen

Lampelan sukutapaaminen Sallaviikolla

Lampelan sukutapaaminen Sallatunturilla Hotelli Revontulella lauantaina 20.7.2013 klo 13.

Muualta Suomesta tuleville on varattavissa viikonloppupaketti Revontulesta perjantai-illasta sunnuntaihin. Salla päivää vietetään perjantaina 19.7. ja sukutapaaminen on järjestetty ensimmäisen kerran sen yhteyteen. Tiedustelut Riitta Liisa Heimonen puh. +358400828352.

Kaikki Lampelan sukuihin kuuluvat ovat tervetulleita tilaisuuteen!

Tuleeko Sallaan hilloja?

Hillasadon määrän arviointi on polteltut monen mieltä jo loppukeväästä saakka. Soittokierros hillastajille eri puolille Sallaa osoitti, että arvioiden mukaan hilloja tulee enemmän kuin viime ja sitä edellisessä vuonna. Kuinka paljon niitä tulee – sitä on vaikea sanoa, sillä on arvoitus, millä voimalla ennen kesäkuuta käynyt halla palellutti satoa.

Sadon lopullinen määrä ratkeaa lähiviikkoina. Hilla on kypsymässä etuajassa.

”Vasta sitten kun kävelee jängällä ja katsoo sankkoon, näkee varmuudella, saako niitä vai ei.”

- Hillankukkia oli jängät täynnä, mutta saa nähdä, miten ukkoskuurot ja pakasyöt vaikuttivat, kertoo hillastaja Naruskalta.

Hilla kukki jo aikaisin toukokuun loppupuolella.

Hilla on kypsä kuusi viikkoa kukinnasta, jos säät ovat vähänkään kesäiset, joten marjastamaan pääsee hyvinkin heinäkuun puolivälissä.

Toukokuun loppupuoli

oli jopa helteinen ja aurinkoinen, mutta kesäkuun parin - kolmen miinusasteen hallayö palellutti sadon paikoin.

- Tutkijoiden mukaan hillankukka kestää pakasta noin kolme astetta ja suppu jopa kuusi astetta, mutta en tiedä, miten asia todellisuudessa lienee, kertoi hillastaja Naruskalta.

Kari Kivela



- Ainakin meidän navetan takana jängällä olevat hillat näkyvät paleltuneen, mutta se onkin hallanarka paikka, kertoi hillastaja Vallovaarasta.

Hilla kukkii eri aikaan eri paikoissa, ja korpisoilla ja korkeammalla hillat ovat olleet paremmin turvassa hallalta.

- Laajoihin kairoihin mahtuu monenlaista säätä.

Hillastajat sanoivat tarkastelevansa hillapaikkoja vasta sitten, kun marjat ovat raakileella.

- Ei niitä edes näe kunnolla tuppivaiheessa, kertoi hillastaja Salmivaarasta. Totuus valkenee – vai pitäisikö sanoa, että punertuu – lopullisesti sitten, kun suput aukeavat ja raakileet hohtavat oranssinpunaisina.

Halla voi vikuuttaa hilloja silloinkin, kun marjat ovat kypsiä. Jos ne paleltuvat, niistä tulee syömäkeltottomia ”kumipalloja”.

Eräs hillastaja sanoi: ”Vasta sitten kun kävelee jängällä ja katsoo sankkoon, näkee varmuudella, saako niitä vai ei.” Tämä lienee tarkin totuus hillaasiassa.

Terttu Pohtila

Moivainsokka aukeaa heinäkuussa

Moivainsokka (Moivainsokka) on elämyksellinen kävelyreitti Sallan sota- ja jälleenrakennusajan museon yhteydessä. Tällä ulkonäyttelyalueella voit aistia viime vuosisatojen ihmisten aherruksen ja historian havinan. Alue tuo esille museon perusnäyttelyn mukaisesti muun muassa perinteisiä elinkeinoja sekä sota-aikaa. Ulkonäyttelyalueeseen kuuluvat osiot Poropaimenesta peltipailakkaan, Metsän viljaa, Talvisodasta Suomen salpaan, Pihkaa ja parkkia sekä Suuri kevätmuutto. Alueella on myös vapaassa käytössä oleva tulipaikka katoksineen.

Poropaimenesta peltipailakkaan -osio tuo esille Kuolajärven, vuodesta 1936 Sallan peruselinkeinoja eli maatalous- ja porotaloutta. Se sisältää niittyladon, poroitauksen, hihnavasotuskodan ja vanhan vasotuskämpän sekä katoksen, johon kootaan vanhoja maatalouskoneita. Niittylato siirrettiin ulkonäyttelyalueelle syksyllä 2012 ja muut rakennelmat

siirretään kesällä 2013. Metsän viljaa -osio kertoo metsästyksestä ja kalastuksesta. Alueelle rakennetussa katoksessa on esillä metsästykseseen ja kalastukseen liittyviä esineitä, kuten saijalainen jokivene. Metsään rakennetaan perinteinen sadin.

Reitin puolivälissä, Ruuhijoen rannassa sijaitseva tulipaikka on rakennettu perinteiseen ”vastakkain olevat laavut”-tyyliin. Talvisodasta Suomen salpaan kertoo nimensä mukaisesti sota-ajasta. Alueelle on rakennettu pieni pätkä taisteluhautaa. Alueelle on myös siirretty oikeita pansariestekiviä salpalinjaa kuvaamaan. Osiossa on myös kaksi talvisodassa tuhattua hyökkäysvaunun tykkitornia.

Suuri kevätmuutto kertoo jälleenrakennusajasta. Puolet Sallan pinta-alasta oli menetetty, samoin puolet väestöstä oli menettänyt kotitalonsa. Osa evakoista pääsi palamaan raunioille. Osio jää osittain tyhjäksi kuvaamaan aikaa heti jälkeen sodan, kun ei ollut

mitään ja kaikki aloitettiin alusta. Lisäksi osioon pystytetään paalu, jossa on numero ja kirves, kuvaamaan luovutetun alueen evakosta paluuta, kun uuden kodin paikasta kertoi tuo tärkeä merkkipaalu.

Pihkaa ja parkkia -osio kertoo Sallan tärkeästä elinkeinosta eli metsätaloudesta. Alueelle on siirretty lato, mihin kerätään metsäalan esineitä; hevosen tukkireet, työkaluja sekä mm. uiton rautavene.

Kävelyreitit loppupäähän tullaan istuttamaan perinnekasveja, kuten mustaviinimarjaa, naurista, perunaa sekä ohraa. Esiintymislava katsomoinen on rakennettu museorakennuksen pätyyn. Vinttikaivo sijoitetaan museon ja kieverin väliseen pihapiiriin.

Sallan sota- ja jälleenrakennusajan museo
Savukoskentie 12
98900 SALLA
puh. 040 579 0762
museo@salla.fi
www.salla.fi/museo



Moivainsokan ulkonäyttelyalueella voit aistia viime vuosisatojen ihmisten aherruksen ja historian havinan.

Taisteluhauta Sallan Sota- ja jälleenrakennusmuseon ulkoilualueella.

Geokätköily on nykyaikaista aarteensintää



Liikunnanohjaaja Mikko Talikainen on hakenut yli 1300 geokätköä.

Geokätköily on jo vuosien ajan lisännyt suosiotaan maailmalla, ja myös Sallassa kiinnostus kasvaa. Eri puolilla kuntaa on mielenkiintoisia geokätköjä, jotka johdattavat kauniisiin luonto- ja historia-kohteisiin.

Sallan kunnan liikunnanohjaaja **Mikko Talikainen** on harrastanut geokätköilyä jo viisi vuotta, ja löydettyjä kätköjä on kertynyt noin 1300 eri puolilta Suomea. Suuremmissa kaupungeissa kätköjä on Talikaisen mukaan liiankin tiheässä, jopa 160 metrin välein.

- Itselleni laatu on määrää tärkeämpi. Minulle harrastuksen suurin viehätys on juosta tai pyöräillä kätkölle ja saada näin vaihtelua lenkkeihin. Jokaisella on oma tapansa harrastaa geokätköilyä.

Viime aikoina hän on kulkenut kätköillä vähemmän siksi, että Sallassa kätköt ovat sen verran kaukana toisistaan, että niitä ei lenkeillä tavoita.

- Geokätköily syntyi siitä ajatuksesta, että harrastajat halusivat esitellä muille ihmisille hienoja paikkoja, joihin liittyi mielenkiintoinen tarina, Talikainen kertoo.

Sallassa geokätköjä on muun muassa Saijalla, Sallatunturin matkailukeskuk-

essa, Paikanselän taistelualueella, Lapajärvellä ja Hautajärven hiidenkirnuilla. Myös kirkonkylällä on pari kätköä.

Kätköjen vaikeusluokat on määritelty maastoluokituksen ja piilotustavan mukaan. Sallan kätköt ovat helpommasta päästä.

- Joillekin geokätköille pitää vaeltaa kaksi päivää. Jotkut helposti saavutettavissa olevat kätköt taas on piilotettu niin loistavasti, että niitä ei heti löydä, Talikainen kertoo.

- Kätköjä oppii etsimään nopeasti, silmä kehittyi, hän sanoo.

Kuka tahansa kätköily-sivustolle rekisteröitynyt voi myös tehdä kätköjä, mutta käytännössä niitä yleensä tekevät hieman kokeneemmat harrastajat.

Geokätköilyä harrastavat monenikäiset ihmiset. Talikaisen mukaan geokätköily

on harrastajatapaamisineen hyvin yhteisöllinen harrastus, mutta sitä voi harrastaa myös yksin. Monet vanhemmat kulkevat kätköillä lastensa kanssa, joille aarteensintää on luontevaa puuhaa. Usein kätköissä on myös vaihtoleluja, joista voi ottaa yhden, jos jättää lelu tilalle.

- Monilla tämä on koko perheen harrastus. Tämä sopii kaikille. Ainoa vaatimus on netin käyttömahdollisuus, sillä kätköjen koordinaatit saa netistä kirjautumalla geocaching.com-sivustolle, Talikainen

kertoo.

Kätköjä voi etsiä myös ilman gps-paikannusta esimerkiksi kansalaisenkartta-paikka.fi-sivuston karttojen avulla, mutta etsiminen on silloin vaikeampaa.

Talikainen arvelee, että kätköjen määrän lisääntyminen hyödyttäisi Sallan matkailua. Monet harrastajat tulevat hakemaan kätköjä jopa toiselta puolelta maata ja yöpyvät ja lomailevat siellä, missä on runsaasti etsittävää.

Terttu Pohtila

Geokätköily

on ulkoiluharrastus, jossa piilotetaan ja etsitään geokätköiksi kutsuttuja rasioita. Kätköjä etsitään gps-satelliittipaikannuksen avulla, mutta laitteen käyttö ei ole välttämätöntä. Geokätkön koordinaatit ja muut tarpeelliset tiedot ilmoitetaan kätkökuvauksessa, joka julkaistaan jollain harrastuksen internet-sivustoista. Tyypillinen kätkö koostuu vedenpitävästä säiliöstä, kuten pakasterasiasta, ja sisällä olevasta lokikirjasta, johon kätkön löytäjät voivat lisätä nimensä tai nimimerkinsä sekä käyntipäivän.

Kullakin geokätköllä on internetissä oma kätkökuvauk- sija, joka voi varsinaisten ohjeiden lisäksi sisältää myös taustatietoa tai lisävihjeitä helpottamaan kätkön etsimistä. Geocaching.com-sivustolla koordinaattien näkeminen edellyttää rekisteröitymistä sivustolle.

www.wikipedia.org



Sallassa, eri puolilla kuntaa on mielenkiintoisia geokätköjä, jotka johdattavat kauniisiin luonto- ja historia-kohteisiin.



Kesän aikana merkitään maastoon pyöräreittejä, jotka kulkevat pääsääntöisesti patikkareittejä pitkin ja jotka on tarkoitettu nimenomaan maastopyöräilyyn.

Hiidenkirnujen luontopolulta avautuu hieno maisema Oulankajokilaaksoon.

Upeita maisemia ja mielenkiintoista historiaa Sallan patikkareiteillä

Polkuja ja erilaisia reittejä on ollut yhtä kauan kuin ihmisiäkin. Asutuksen vakiintuessa pohjoisessa kylä yhdisti pilkotettu polku ja kosteimmat paikat oli pitkostettu. Tärkeimmät yhteydet olivat valtion ylläpitämiä. Usein myös posti kulki näitä samoja reittejä pitkin. Vanhalle Sallatunturille oli vakituinen reitti, jota käyttivät sekä paikalliset että vieraat. Opettaja Kolehmainen pilkotti reitin Vuorikylästä Kutsan Jäniskonkäärälle.

Vanhat postipolut ja muut reitit ovat painuneet unholaan ja joidenkin tilalle on voinut tulla tie. Jotta myös sodan jälkeisen Sallan matkailuelinkeino olisi kehittynyt, kunnan matkailulautakunta Olavi Kantolan johdolla halusi esitellä turisteille pitäjän vetovoimaisia kohteita. Kun kaikki paikat eivät olleet käden ulottuvilla, niitä varten päätettiin merkitä polku. Yksi vanhimmista kohteista, jonne haluttiin opastaa, oli Kalliojärvi, josta reitti jatkui Salmijoen kuruun.

Patikkareittejä yli sata kilometriä

Nykyisin Sallatunturin ympäristössä Aihkipetsistä Aatsiingin hautaan ja Salmijoen kuruun on yli sata kilometriä merkittyjä patikkareittejä. Osa seuraa latureittien pohjaa. Metsähallituksen luontopalvelut huolehtii valtion mailla olevien reittien kunnosta ja taukopaikkojen puuhoollasta. Yksityismaiden reittiosuudet ja taukopaikat ovat kunnan vastuulla, tai kuten monissa kylissä muualla kunnassa, taukopaikan tai reitin kunnosta huolehtii kylätoimikunta tai vastaava.

Viimeisen parinkymmenen vuoden aikana kunnan alueella olevia reitistöjä on rakennettu ja ylläpidetty useissa ympäristöhankkeissa. Suurin osa hankerahasta on tullut EU:sta ja kansallisista rahoituslähteistä, siis kunnan ulkopuolelta. Sallan kunnan ja ympäristökeskuksen (nykyisin Ely-keskus) lisäksi mukana ovat olleet Metsähallitus ja yrittäjät. Huomattava

parannus saatiin, kun reitit viitattiin vaihdettiin metalliviittoihin, joiden käyttöikä on huomattavasti pidempi kuin puusta tehtyjen.

Ongelmana ovat olleet pitkosuudet, joita on päästy uusimaan liian hitaasti, mutta nyt tilanne on jo huomattavasti parempi kuin takavuosina. Joku oli jo ehtinyt ihmetellä ääneen, miten köyhällä kunnalla on varaa laittaa rahaa mainituihin opasteisiin – hyvä, että on ollut, sillä matkailu tuo lisää rahaa kuntaan.

Jotta matkailija saataisiin viipymään Sallassa myös kesäaikana pidempään, hänellä täytyy olla tekemistä. Patikointi ja pyöräily ovat hyvä tapa viettää lomaa ja siksi kesäreittien pitää olla hyvässä kunnossa.

Oulangan kanjoni sijaitsee Sallassa

Upeita paikkoja ja maisemia löytyy toki muualtakin Sallasta. Yksi paikka on

Aholanvaaran hiidenkirnut Oulankajoen varrella. Kirnuista mahtavin on maailman mittakaavassa kolmanneksi suurin. Hiidenkirnuille rakennettu luontopolku tarjoaa hienojen maisemien ja geologian lisäksi palasen alueen kulttuurihistoriaa.

Oulangan kanjonin Oulangan kansallispuistossa on sanottu olevan yksi Suomen seitsemästä ihmeestä. Mutta jostakin syystä sen joskus luullaan olevan Kuusamossa. Kuitenkin kolmannen puiston pinta-alasta sijaitsee Sallan kunnan puolella, kanjoni mukaan lukien. Sinne pääsee helposti merkittyä reittiä pitkin.

Maisemia ihailemaan Lapajärvelle tai Tuntsalle

Lapajärvellä voi ihailla järvimaisemaa myös Lapajärven pohjoispuolelta, järven ympäri kiertää merkitty reitti, jonka kokonaispituus on kymmenen kilometriä. Reitin varrella on rakennettu laavu ja ka-

Vesa Haataja

pea salmi ylitetään siltaa pitkin. Onpa siellä jäänyt hakkaamatta koko joukko mahtavia aihkipetäjiä, jotka seisovat korkean harjun päällä ja rinteillä. Järven voi kiertää myös maastopyörällä. Laavun lisäksi hyvä taukopaikka löytyy Isäntä Matin museolta.

Yksi suosituimmista ja tunnetuimmista kohteista on Salmijoen kuru. Se on helppo saavuttaa, sillä kävelymatkaa tulee autolta vain noin kilometri. Alue on ollut rauhoitettu jo 1950-luvulta lähtien ja nykyisin se kuuluu suurempaan vanhojen metsien suojelualueeseen.

UKK-reitti halkoo kunnan etelästä pohjoiseen. Hanhikankaalla reitti katkeaa, kunnes taas Karhutunturin tasalla se jatkuu Tuntsalle ja sieltä Savukosken Tulppioon. Kuopsimajojen tasalta Naruskajoen länsipuolelta lähtee ympyräreitti, joka kiertää Karhutunturinmurustan. Reitin varrella oleva vierinkiviä täynnä oleva Kuopsikuru on vaikuttava näky. Kurun maastossa on merkkejä myös entisajan savotoista. Kuopsiharjulta pohjoiseen UKK-reitin varrella voi tutustua puolestaan sota-historiaan.

A.E. Järviselle nimetty reitti on osa UKK-reittiä, joka kiertää Tuntsan itäisimmät tunturit. Jokaisen kynnelle kykenevän on ainakin kerran elämässään nähtävä tämä suurenmoinen tunturiseutu, missä aika pysähtyy. Naapurikun-

nista ei vastaava löydy!

Maastopyöräreitit uutuutena

Kesän aikana merkitään maastoon pyöräreittejä, jotka kulkevat pääsääntöisesti patikkareittejä pitkin ja jotka on tarkoitettu nimenomaan maastopyöräilyyn. Samalla kartoitetaan uusia mahdollisia reittivaihtoehtoja. Kirkonkylää ja matkailijoita palveleva reitti valmistuu Ruuhijokivarteen kuluvan suven aikana. Ruuhijokivartta pääsee Sallatunturille saakka merkittyä reittiä pitkin.

Reittirakentajien kesä kuluu rakentajien korjailussa, merkintöjen parantelussa ja polttopuuhoollissa. Hankemiehet rakentavat pari laavaa, joista toinen tulee Ruuhijokivarteen. Sallan hiihto- ja kelkkareitit on noteerattu korkealle Sallan kävijöiden keskuudessa. Edellä mainitut reitit ovat tärkeä osa talvimatkailun palvelutarjontaa, perusinfraa. Samaan hyvään maineeseen ja käyttöasteeseen pyritään myös patikka- ja pyöräreiteillä.

Kaikista reiteistä löytyy kartat kunnan kotisivuilta. Juuri ilmestyneessä osoite- ja virkistyskartassa on merkitty myös patikkareitit. Maastopyöräreiteistä laaditaan kartta myöhemmin. Lähde Lappiin, saavu Sallaan – roskatonta retkeilyä!

Vesa Haataja

Nykyisin Sallatunturin ympäristössä Aihkipetsistä Aatsiingin hautaan ja Salmijoen kuruun on yli sata kilometriä merkittyjä patikkareittejä.



Läheltä polkua Laskiojan varresta löytyy tervahauta.

Kunnalla kesäkirppis

Kunnan kesäkirppis avautuu heinäkuussa Sallan työllisyysyksikön tiloissa teollisuusalueella.

Kirppiksellä on myynnissä kunnan käytöstä poistamia tavaroita. Tavaroita on kertynyt esimerkiksi kirkonkylän koululta muuttovalmistelujen yhteydessä. Kirppiksen avautumisesta tiedotetaan tarkemmin kuntatiedotteessa Koti-Lappi-lehdessä.

Matonpesuun

Jos matot ovat vielä tälle kesälle pesemättä, homma hoituu mukavasti ja selkää säästään Sallassa Ruuhijärven uimarannan matonpesupaikalla. Paikkaa on keuhuttu ja siellä on viilskettä kesäisin – tule kokeilemaan!

Matonpesupaikka avoinna 22.5.2013 alkaen ma - su kello 05 - 24. Lisätietoja sekä mahdolliset vikailmoitukset kello 8 - 16 liikuntapaikkojenhoitajalle puh. 040 7035816.



Tennistä pelaamaan!

Tenniskenttä avoinna.

Sallan tenniskenttä sijaitsee Sallatunturin koulun ja lukion parkkialueen läheisyydessä, Kuusamontie 65:ssä. Tenniskentällä on käytössä kaksi tasokasta massakenttää. Avoinna ma - su 10-22 (kelivaraus) Tenniskentän käyttö on maksutonta. Lisätietoja liikuntapaikkojen hoitajalta, 040-703 5816.

Kesän ohjatut liikuntaryhmät 3. - 21.6. ja 8. - 26.7.

Maanantai kello 17 - 18

Parkour – Liinaharjun leikki puisto
Laji sisältää juoksua, hyppimistä, pomppimista, tasapainoilua ja kehonhallintaa. Ikäsuositus yli 13.

Tiistai kello 16.30 - 17.15

Yleisurheilua urheilukentällä. Ikäsuositus 7 - 12.

Tiistai kello 18 - 19

Maastopyöräily – yläaste, latukahvila. Maastopyöräilyn tekniikoita ja yhteislenkkejä maastossa. Varustuksena maastopyörä ja pyöräilykypärä. Ikäsuositus yli 13.

Keskiviikko kello 17 - 18.30.

Maastajuoksu – yläaste, latukahvila.

Erilaisia juoksuharjoituksia painottuen peruskävysharjoituksiin. Ikäsuositus yli 13.

Torstai kello 17.30 - 19.30.

Pyöräily – lähtö Sallansuusta.

Yhteislenkki maantiellä pyöräillen, varustuksena vaihteellinen polkupyörä sekä pyöräilykypärä. Lenkin kesto 1 - 2 tuntia. Ikäsuositus yli 15.

Lisätietoja liikunnanohjaaja Mikko Talikainen p. 0400 218182.

Tunneille osallistuaksesi tarvitset urheilullisen vaatetuksen, vesipullon ja lenkkarit.



Parkouria, yleisurheilua, maastopyöräilyä, maastajuoksua...

Sponsoritaimenet kohentavat kalakantoja Naruskalla

Naruskajärvi-Kullajärven kalastusyhtymän alkukesän kalanistutukset ovat loppuun. Sponsoritaimenten myynti kesän kalanistutuksiin aloitettiin jo keväällä, ja tavoitteemme on istuttaa kesä- ja lokakuussa noin 700 kiloa taimenta Naruska-Kullajärven vesistöön. Molempiin eriin tulee sekä pyyntikokoista että pienpoikasvaiheessa olevaa taimenta.

Tämän mahdollistamiseksi olemme saaneet ja tarvitsemme edelleen luonnon ja kalastuksen ystävien tukea. Olemalla mukana taimenprojektissamme vaikutat konkreettisesti ja näkyvästi kalakantojen lisäämiseen, ei vain Naruskajärven vaan myös koko Naruskan vesistön alueella.

Käynnistimme järvitaimenprojektimme vuonna 2010. Projektissa voit ostaa itsellesi tai yrityksellesi ”sponsoritaimenia” tai kalastuslupapaketin, johon sisältyy kokonainen taimenparvi istutettavaksi Naruskajärven ja seurata kalojesi vaiheita virtuaalijärvessä.

Noin kilon painoisina istutettavat kalat on yksilöity Carlin-kalamerkillä. Kalan tiedot rekisteröidään

RKTL:n istutusrekisteriin.

FM Jyrki Salo on tehnyt analyysin kuluneen kolmen vuoden aikana palaute- vuodelta Carlin-kalamerkitiedoista. Sen mukaan taimenet ovat varsinkin järvi-alueen ruoka-apajien äärellä voineet kokeilla hyvin. Eri kantojen välillä on havaittavissa eroja niin kasvunopeuden kuin vaellushalukkuuden suhteen. Kirjoitin aikanaan projektimme tavoitteista mm. seuraavasti: ”jokikutuisena kalana taimenistutukset hyödyttävät ja tukevat myös Naruskajoen vesistön taimenkannan elpymistä, mikä onkin kalastusyhtymän isompana tavoitteena.”

Analyysin perusteella voi todeta näin käyneen, ja toimintamme antaa elämyksiä koko jokivarteen aina Kemijokea myöten. Projektimme alkaa olla koko Itä-Lapin asia. Tämän tulisi herättää alueen matkailu- ja liike-elämän toimijoissa ”vipinää” ja halua olla mukana kehittämässä kalastusmatkailua uudelle tasolle. Savukosken kunta on tähän jo havahtunut käynnistämällä kalastuspoolihanketta muutamaa Kemijoen koskipaikkaan. Artikkelit taimenten merk-

kipalautuksista löytyy sivulta www.naruskajarvi.fi.

Aktiivinen pyyntikokoisen taimenen istutustoiminta on tuonut kalastajia ja luonnossa liikkujia lisää Naruskan kairaani. Ilo on ollut havaita myös yritys-

rukoiden ja muiden kala- ja metsästysporukoiden löytäneen oivat eräily- ja rentoutumismahdollisuudet alueeltamme. Se on lisännyt myös opaspalveluiden kysyntää ja senpä tähden kalastusyhtymä on tehnyt

yhteistyösopimuksen ammattitaitoisen eräoppaan Marko Rautaparran kanssa. Marko vetää räätälöityjä kala- ja eräretkiä Tuntsan kairoja myöten ja mikäli tämä ei riitä, niin Markon kanssa pääsee erälle Inaril-

le ja aina Norjaan saakka.

Olemme koonneet ja tiivistäneet tietopakettin Naruskajärven kalastusasioista, taimenten merkkipalautustiedoista sekä eräopaspalvelusta info / ilmoitusliitteen muotoon. Tietopaketti julkaistiin toukokuussa Oulu-lehdessä ja Lappilainen-lehdessä, ja linkki liitteeseen on internet-osoitteessa <http://www.naruskajarvi.fi/www/ajankohtaista/jaerven-rannalta/>

Kari Kivelä
puheenjohtaja
Naruska-Kullajärven
kalastusyhtymä



Komeat 2,5 kilon ja 1,6 kilon siiat nousivat keväällä Naruskajärvestä 65 millin verkolla.

Jokikutuisena kalana taimenistutukset hyödyttävät ja tukevat myös Naruskajoen vesistön taimenkannan elpymistä.

Koskeehan se, jos kukaan ei kosketa

Nestori Kellokummun runoja

Maria Tennilä, Petra Virtanen ja Liisamaija Kukkonen

Sallan Rajakievarissa

to 27.6. klo 19.



Vapaa pääsy

Sallassa tapahtuu kesällä

- 27.6. Koskeehan se, jos kukaan ei kosketa – Nestori Kellokummun runoja Rajakievarissa klo 19
- 29.6. Isäntä Matin Museon 10-vuotisjuhla Lapajärvellä
- 6.7. Tanssit Vallovaaran lavalla – tanssiyhtye Ajaton
- 10.7. Lauluilta Kievarissa klo 18
- 11.7. Perinnepäivä Isäntä Matin Museolla
- 12.7. Sohvalle saneerattu-näytelmän ensi-ilta kirkonkylän koululla klo 19
- 12.7. Peräkonttikirppis Kansantalon tontilla
- 13.7. Karhujärven kyläpäivä
- 13.7. Klovni Herra Yoowho Salla-torilla klo 15
- 13.7. Tanssit Vallovaaran lavalla – Kairan Kantrisakki
- 14.7. Paloperän kyläpäivä klo 12-16
- 14.7. Sohvalle saneerattu-näytelmä kirkonkylän koululla klo 19
- 15.7. Vasaojan perinenniittytalkoot Hautajärvellä
- 15.7. Lauluilta Naruskalla Haltin kodalla klo 18
- 16.7. Lauluilta Vallovaarassa klo 19
- 17.7. Torikirppis Salla-torilla klo 16-20
- 18.7. Perinnepäivä Isäntä Matin Museolla
- 18.7. Sohvalle saneerattu- näytelmä kirkonkylän koululla klo 19
- 19.7. Salla-päivä
- 19.7. Tanssit Vallovaaran lavalla Jari Kujala
- 19.7. Konsertti Sauli Viitalan sävellyksiä Seutulassa
- 19.7. Tanssit Seutulassa
- 20.7. Pölokkybaarin Petankkikisa ja Match Show Saijalla
- 25.7. Perinnepäivä Isäntä Matin Museolla
- 27.7. Tanssit Vallovaaran lavalla Nostalgia

lisätiedot www.salla.fi/tapahtumat

Oikeudet muutoksiin pidätetään!



Tunnistatko henkilöt?



Kuva on Lampelan kylän vanhimman talon Lampelan kuistilla v. 1932. 1. Anna Reeta Lampela, 2. Matti Heikki Niemelä, 3. tuntematon, 4. Aate Siivola, 5. ja 6. ovat tuntemattomia 7. Onni Siivola 8. tuntematon, 9. Taimi Kalliaiseno ent. Lampela o.s. Siivola, 10. Yrjö Lampela, 11. Kerttu Oiva o.s. Niemelä, 12. Edla Niemelä, 13. Reino Siivola, 14. Pauli Siivola, 15. tuntematon, 16. Lempi Kuusiniemi o.s. Niemelä, 17. Alma Trög o.s. Siivola, 18. Veikko Niemelä, 19. Veikko Siivola, 20. tuntematon. 21. Saimi Karppinen, 22., 23., 24., 25., 26. tuntemattomia, 27. Eelis A. Niemelä, 28. Laimi Usvala o.s. Lampela, 29. Katri Siivola o.s. Lampela, 30. Tyne Törmänen o.s. Siivola, 31. tuntematon, 32. Hilja Lampela o.s. Niemelä

Anna Reeta Iisakin tytär Lampela 1855 - 1939 oli kylän toiseksi vanhimman talon Tasalan emäntä. Hänen siskonsa Briita Liisa Iisakin tytär Lampela 1853 - 1929 oli Salmisen talon emäntä. Heidän täysiserkkü

Hilma Matildan tytär Halsinaho o.s. Lampela 1878 - 1940. Kylän vanhinta taloa Lampelaa isännöi Juho Heikki Heikin poika Lampela 1857 - 1936. Hänen veljensä Hannu Pekka Heikin poika Lampela 1845 - 1934. Hän ra-

kensi Siivolan talon ja otti sukunimekseen Siivola. Kaikki he ovat viidennen polven lampelalaisia.

Soitelkaa kun tunnistatte kuvan henkilöitä, puh. 0400 011312 Seppo Leinonen

Voikukka

*Voi sinua kukka-rukka
suloisen kaunis voikukka
sinnikkäästi nouset, kauniina loistat
värilläsi ankeutta maailmasta poistat*

*Sinua moni hirveästi vihaa
kun sinä nouset ympäri pihaa
Kumpu he osaisivat sinua hyödyksi käyttää
salaattikin iloisemmalta silloin voisi näyttää*

*Iloa ja valoa keltaisuudellasi jakaa koitat
ruohonleikkuritkin sinnillä voitat
Monesti sinut, rassukka, ajetaan alas
Kohta jo huomataan, kas, takaisin se jo palas*

*Keltakukillas ilahdutat kesäisin meitä
emme me kaikki sua piilohon peitä
Pelloilla sä rauhassa kukkia saat
korista keltaisiksi niityt ja haat.*

Maria